

ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Дархан-Уул аймгийн Шарын гол сумын Хоршоог хөгжүүлэх сангийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: ДАА-2024/60/НА-СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Дархан-Уул аймаг 2023 он</p>	<p>Дарга, тэргүүлэх аудитор Ш.Мөнхбаяр: Утас: 70378845 Цахим хаяг: munkhbayarsh@audit.gov.mn</p> <p>Ахлах аудитор: С.Батцэцэг Утас: 70373089 Цахим хаяг: battsetsegs@audit.gov.mn</p> <p>Аудитор: Ч.Мөнхбаяр Утас: 89275858 Цахим хаяг: tsesb.audit@gmail.com</p>
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ДАРХАН УУЛ АЙМГИЙН ШАРЫН
ГОЛ СУМЫН ХОРШОО
ХӨГЖҮҮЛЭХ САНГИЙН ДАРГА
Б.ЛХАМСҮРЭН ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Дархан-Уул аймгийн Шарын гол сумын Хоршоо хөгжүүлэх сангийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дархан-Уул аймгийн Шарын гол сумын Хоршоо хөгжүүлэх сангийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Сум хөгжүүлэх сан нь Шарын гол сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 16 дугаар тогтоолоор Хоршоо хөгжүүлэх сан болж шинэчлэгдсэнтэй холбогдуулан хоршоо, аж ахуй нэгж, байгууллагуудад олгох зээлийн хэмжээ нэмэгдүүлэн 30,000.0 мянган төгрөг болсон байна. 2023 оны 10 дугаар сард Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын А/521 тушаалаар нэмэлт өөрчлөлт орж зөвхөн хоршоодод зээл олгохоор болсон.

Аудитын гол асуудал

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын А/521 тушаалын дагуу 8 хоршоонд 204,940.0 мянган төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлийг олгосон байна.

009020204

Бусад асуудлын хэсэг

Төсвийн шууд захирагч бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Дархан-Уул аймгийн Шарын гол сумын Хоршоо хөгжүүлэх сангийн 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 1 зорилтын хүрээнд 8 зэргийн арга хэмжээ төлөвлөж, хэрэгжилтийг 100 хувиар тайлагнасан байна. Мөн сумын ИТХ-д ажлын тайланг хүргүүлж тайлагнасан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ш.МӨНХБАЯР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/Төгрөгөөр/

Данс	Балансын зүйл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	425,562,116.81	435,376,022.65
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	184,580,578.34	130,110,766.34
311	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө		
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	184,580,578.34	130,110,766.34
3121	Төгрөг	184,580,578.34	130,110,766.34
31211	Төрийн сангийн харилцах	184,580,578.34	130,110,766.34
33	АВЛАГА	240,981,538.47	305,265,256.31
334	Зээлийн хүүгийн авлага	5,204,126.98	4,524,093.72
335	Бусад авлага	235,777,411.49	300,741,162.59
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	235,777,411.49	300,741,162.59
33300	Татаас санхүүжилтийн авлага		
335	Бусад авлага		
3351	Байгууллагаас авах авлага		
35	БАРАА МАТЕРИАЛ		
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн		
354	Хангамжийн материал		
II	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ		
392	Биет хөрөнгө		
393	Биет бус хөрөнгө		
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	425,562,116.81	435,376,022.65
IV	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	1,951,661.90	1,703,234.46
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	1,951,661.90	1,703,234.46
413	Өглөг	1,951,661.90	1,703,234.46
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	1,951,661.90	1,703,234.46
V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	423,610,454.91	433,672,788.19
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	423,610,454.91	433,672,788.19
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан		
51101	Өмч: - төрийн		
512	Хуримтлагдсан үр дүн	423,610,454.91	433,672,788.19
5121	Өмнөх үеийн үр дүн	423,610,454.91	423,610,454.91
5122	Тайлант үеийн үр дүн		10,062,333.28
513	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		
VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	425,562,116.81	435,376,022.65

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	7,209,047.54	10,722,333.28
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	7,209,047.54	10,722,333.28
120	Нийтлэг татварын бус орлого	7,209,047.54	10,722,333.28
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	7,209,047.54	10,722,333.28
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	7,209,047.54	10,722,333.28
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	636,800.00	660,000.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	636,800.00	660,000.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	636,800.00	660,000.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		
210101	Үндсэн цалин		
210102	Нэмэгдэл		
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт		
210104	Урамшуулал		
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		
210201	Тэтгэвэрийн даатгал		
210202	Тэтгэмжийн даатгал		
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		
210304	Байрны түрээс		
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	136,800.00	
210402	Тээвэр, шатахуун	136,800.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		
210601	Багаж, техник хэрэгсэл		
210604	Урсгал засвар		
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	500,000.00	660,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	500,000.00	
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох		660,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	6,572,247.54	10,062,333.28
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)		
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	6,572,247.54	10,062,333.28

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	146,641,600.88	151,130,188.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	146,641,600.88	151,130,188.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	146,641,600.88	151,130,188.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	146,641,600.88	151,130,188.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлого		
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	636,800.00	660,000.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	636,800.00	660,000.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	636,800.00	660,000.00
210304	Байрны түрээс		
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	136,800.00	
210402	Тээвэр, шатахуун	136,800.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	500,000.00	
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	400,000.00	
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	100,000.00	
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		660,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		660,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг		
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг		
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	146,004,800.88	150,470,188.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	30,000,000.00	204,940,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	30,000,000.00	204,940,000.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН		
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
25	Санхүүгийн үйл ажиллагааны зардал		
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	(30,000,000.00)	(204,940,000.00)
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	116,004,800.88	(54,469,812.00)
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		184,580,578.34
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		130,110,766.34

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/Төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын сан	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	ЗГ-н хувь оролцооны дүн
2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл				
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл				
Тайлант үеийн үр дүн				
2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл			423,610,454.91	423,610,454.91
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт				
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт				
Тайлант үеийн үр дүн			10,062,333.28	10,062,333.28
2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл			433,672,788.19	433,672,788.19

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү дүн	Харьцуулалт
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	299,427,300.00	205,600,000.00	(93,827,300.00)	68.66
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	5,000,000.00	660,000.00	(4,340,000.00)	13.2
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	5,000,000.00	660,000.00	(4,340,000.00)	13.2
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,000,000.00	660,000.00	(4,340,000.00)	13.2
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,000,000.00	660,000.00	(4,340,000.00)	13.2
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ			-	
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ			-	
ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	299,427,300.00	204,940,000.00	(94,487,300.00)	69.61
Эргэж төлөгдөх зээл	299,427,300.00	204,940,000.00	(94,487,300.00)	69.61
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	299,427,300.00	151,130,188.00	(148,297,112.00)	51.33
ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	299,427,300.00	151,130,188.00	(148,297,112.00)	51.33
Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	179,427,300.00		(179,427,300.00)	
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		184,580,578.34	184,580,578.34	
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		130,110,766.34	130,110,766.34	
ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ				
АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	3	3	0	100
Удирдах ажилтан	1	1	0	100
Гүйцэтгэх ажилтан	2	2	0	100
Үйлчлэх ажилтан				

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 4,122.9 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж хүргүүлээ.

5.1 Төлбөрийн акт

Аудитаар төлбөрийн акт тогтоогоогүй байна.

5.2 Албан шаардлага

Аудитаар албан шаардлага хүргүүлэх зөрчилтэй асуудал илрээгүй болно.

5.3 Зөвлөмж

5.3.1 Бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр тооцооны баримтууд

5.3.2.1 Илрүүлэлт: Тайлант онд 4,122.9 мянган төгрөгийн хүүгийн орлогыг төлбөрийн баримтаар баталгаажуулаагүй, цахим системд шивэгдээгүй байгаа нь Татварын ерөнхий хуулийн 28 дугаар зүйл 28.5-д “Татвар төлөгч борлуулалт хийх тухай бүрд хэрэглэгчийн системээс дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримтыг хэвлэж өгөх, эсхүл цахимаар илгээх үүрэгтэй” гэсэн заалт болон Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаал 1 дүгээр хавсралтын 6.5 дахь “Төлбөрийн баримт нь бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр, тооцоо хийгдсэнийг нотлох анхан шатны цаасан болон цахим баримт юм. Төлбөрийн баримтад борлуулагч, худалдан авагчийг таних тэмдэг, татвар төлөгчийн дугаар, төлбөр тооцоо хийгдсэн он, сар, өдөр, бараа, ажил, үйлчилгээний нэр, код, тоо хэмжээ, үнэ, татварын дүнг тусгана. Төлбөрийн баримтыг цахим гарын үсэг эсхүл тусгай нууцлалын QR кодоор баталгаажуулах бөгөөд Монгол Улсын Стандарт MNS 6529:2015 “Татварын нэгдсэн системд ашиглах төлбөрийн баримтын ерөнхий шаардлага”-д заасан загварын дагуу бүртгэлийн машинаар хоёр хувь үйлдэнэ” гэж заасны дагуу төлбөрийн цахим баримтыг үндэслэж ажил гүйлгээг гүйцэтгэж байх.

5.3.2.2 Өгсөн зөвлөмж: Хүүгийн орлогыг ибаримтаар баталгаажуулж байх

Дээрх зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5¹-д заасан хугацаанд ирүүлж, биелэлтийг Дархан-Уул аймгийн Төрийн аудитын газарт 2024 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

¹ Шалгадагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		/мянган төгрөгөөр/				Зөвлөмж	
							Үүнээс					
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дүн	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		/мянган төгрөгөөр/									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Тайлант онд хүүгийн орлогыг төлбөрийн баримтаар баталгаажуулаагүй, цахим системд шивэгдээгүй байна.	1	4,122.9	-	-	-	-	1	4,122.9	-	-	-	-
Дүн	1	4,122.9	-	-	-	-	1	4,122.9	-	-	-	-